

23ste vergadering

Dinsdag 10 maart 1998

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Korthals Altes

Tegenwoordig zijn 64 leden, te weten:

Baarda, Batenburg, De Beer, Van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Dees, Eversdijk, Gelderblom-Lankhout, Van Gennip, Ginjaar, Glasz, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijne Makkreel, Hendriks, Hessing, Van Heukelum, Hilarides, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Korthals Altes, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Luimstra-Albeda, Lycklama à Nijeholt, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Pitstra, Le Poole, Postma, Rensema, Roscam Abbing-Bos, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Steenkamp, Stevens, Talsma, Tiesinga-Autsema, Tuinstra, Ter Veld, Veling, Verbeek, Vriskoop, Werner, Wiegel, De Wit, Wöltgens, Van de Zandschulp en Zwerver,

en de heer Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Heijmans, wegens ziekte, ook de komende tijd;

Van Graafeiland, wegens ziekte;

Rongen en Van Dijk, wegens bezigheden elders;

Van Eekelen, wegens verblijf buitenslands, ook volgende week.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat op 5 maart jl. een geannoteerde agenda met bijlagen is binnengekomen voor de JBZ-raad op 19 maart a.s. Op deze agenda staan 24 ontwerpbesluiten waarvan ten minste 8 ontwerpbesluiten een Koninkrijk bindend karakter hebben c.q. bepalingen bevatten die bindend zijn. De desbetreffende commissies zullen hedenmiddag over de stukken betreffende de JBZ-raad van 19 maart 1998 beraadslagen.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en van de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen (gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het terrein van de bovenwettelijke sociale zekerheid) (20890);**
- **Wijziging van wetsvoorstel 20890, houdende wijziging van het Burgerlijk Wetboek en van de Wet gelijke behandeling van**

mannen en vrouwen (implementatie Barber-richtlijn) (22695);

- **Wijziging van de Wet toezicht kredietwezen 1992 teneinde de effectiviteit van deze wet op enkele punten te verbeteren (25406);**

- **Wijziging van een aantal bepalingen van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (25416);**

- **Instelling van een vast college van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (Wet op de Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken) (25460);**

- **Regels inzake de verstrekking van subsidies door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op het terrein van de volksgezondheid (Kaderwet volksgezondheidssubsidies) (25637);**

- **Regels inzake de verstrekking van subsidies door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (Wet overige OCenW-subsidies) (25671);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 1998 (25600-XI);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1998 (25600-XIV);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 1998 (25600-XV).**

Voorzitter

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van de bepalingen over het binnentreden in woningen (25442).**

De **voorzitter**: Twee leden van de Kamer hebben verleden week gevraagd om de aanwezigheid van de minister van Justitie. Mij is gebleken dat de minister van Justitie vandaag in China zou verblijven. Vervolgens hebben deze leden van de Kamer zich ermee verenigd dat de minister van Binnenlandse Zaken de vragen op het terrein van Justitie zal beantwoorden in zijn hoedanigheid van minister van Justitie ad interim. Onder die omstandigheden heb ik ervan afgezien, de minister van Justitie in overweging te geven haar reis uit te stellen tot een volgende ambtsperiode.

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Hirsch Ballin** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie voert dit debat – en heeft trouwens haar schriftelijke bijdrage aan de behandeling van dit wetsvoorstel in onze Kamer geleverd – vanuit de overtuiging dat voor de belangrijke, zinvolle en ook in de gewijzigde verhouding noodzakelijke taak van de BVD en andere inlichtingen- en veiligheidsdiensten een grondwettelijk en wettelijk deugdelijke grondslag dient te bestaan. Juist daarom zijn wij er ongelukkig mee, dat een op het laatst in de Tweede Kamer nog ingrijpend gewijzigd wetsvoorstel ons bereikt op een tijdstip dat er nog maar zo weinig tijd rest tot het moment waarop de Tweede Kamer ontbonden zou moeten worden om de Kamerverkiezingen te doen gelden als verkiezingen na welke de tweede lezing van grondwetsherziening kan plaatsvinden.

Het is belangrijk dat die grondwettelijke en wettelijke grondslag van het werk van de Binnenlandse veiligheidsdienst en andere diensten deugdelijk is geregeld, in overeenstemming met de opvattingen die

daarover thans gelden; een onderwerp dat thans anders wordt benaderd dan toen in 1976 de voorstellen werden ingediend voor de grondwetsbepaling die nu artikel 12 van de Grondwet is opgenomen, anders dan toen in 1987 de huidige Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten tot stand kwam en ook anders dan toen in 1994 de Algemene wet op het binnentreden voorzag in een regeling op grond waarvan het uitreiken van een verslag kan worden uitgesteld en de verplichting om een verslag te bewaren na zes maanden niet meer geldt.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft nu een dringend beroep op ons gedaan, dit voorstel op zo'n tijdstip af te handelen dat de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer kunnen worden gehouden als verkiezingen na Kamerontbinding, conform artikel 137, derde lid, van de Grondwet. Collega Jurgens heeft twee weken geleden, toen een ander wetsvoorstel betreffende de grondwetsherziening aanhangig was, gewezen op de risico's van een overhaaste afhandeling van voorstellen tot wijziging van de Grondwet. Dat doet zich hier nog meer gevoelen, nu twijfel is gerezen of de voorgestelde bepaling in haar uiteindelijke redactie na behandeling in de Tweede Kamer werkelijk voldoende doordacht is. Wij hopen dat op dit punt in de een of de andere richting dit debat meer helderheid zal brengen. Zoals vaker is de tijdsdruk nu mede het gevolg van gebrek aan voortvarendheid eerder. Waarom is het voorstel pas ingediend toen nog maar tien maanden tot de volgende verkiezingen restten en bovendien op een tijdstip – het was 5 juli 1997 – waarop de Tweede Kamer net met zomerreces ging?

Twee weken geleden was hier ook de minister van Defensie, omdat het ging om de grondwetsbepalingen inzake de defensie. De minister van Justitie, hoewel medeondertekenaar van het wetsvoorstel dat nu voorligt en eerstverantwoordelijke voor de Algemene wet op het binnentreden en voor de in dit voorstel uitdrukkelijk speciaal geregelde strafvordering is bij de hele behandeling van deze wijziging van de Grondwet opvallend afwezig. Aanvankelijk had zij het wetsvoorstel zelfs niet medeondertekend, dit in tegenstelling tot de gang van zaken bij eerdere wijzigingen van

deze bepaling, die medeondertekend werden door de toen in functie zijnde staatssecretaris, later minister, van Justitie. Pas op aandringen van de Raad van State bracht zij haar medeverantwoordelijkheid voor dit onderwerp door medeondertekening van het wetsvoorstel tot uitdrukking. Wij vonden het te ver gaan – de voorzitter van de Kamer heeft dat zo-even gereleveerd – van de minister van Justitie te verlangen dat zij wegens de behandeling van dit wetsvoorstel niet naar China zou vertrekken, maar anders hadden wij deze kritiek hier in persoon aan de minister van Justitie willen richten. Wij vragen nu, in de hoop op voldoende inlevingsvermogen van de zijn kant, de minister van Justitie ad interim deze en andere opmerkingen die Justitie betreffen, te beantwoorden.

De verplichting tot uitreiking van een schriftelijk verslag van het binnentreden was een nieuw punt in het wetsvoorstel betreffende de grondwetsbepalingen inzake de grondrechten, dat op 2 april 1976 – bijna 22 jaar geleden dus – onder verantwoordelijkheid van de toenmalige bewindslieden Den Uyl, De Gaay Fortman en Zeevalking, de laatste als staatssecretaris van Justitie, werd ingediend. Het daaruit voortgekomen nieuwe artikel 12 van de Grondwet, in werking getreden in het kader van de algehele grondwetsherziening van 1983, was in 1987 al eens herzien. Deze derde ronde van grondwetsherziening inzake het binnentreden vergt daarom nog meer zorgvuldigheid dan altijd al bij grondwetsherziening mag worden verlangd. Zou een vierde revisie binnen enkele decennia nodig blijken, dan kan moeilijk worden volgehouden dat de Grondwet met gepaste zorgvuldigheid wordt bejegend. De hoofdvraag in eerste termijn is voor onze fractie dan ook of de Kamer er verstandig aan doet, het wetsvoorstel nu af te handelen. Mede aan de hand van het antwoord van de minister zullen wij onze afweging hieromtrent maken.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft ons in een brief voorgehouden dat er ernstige risico's aan verbonden zijn als de wijziging in tweede lezing pas na de Kamerverkiezingen van uiterlijk 2002 kan worden afgehandeld. Hij schrijft dat de Binnenlandse veiligheidsdienst als gevolg van zijn toezegging "dat artikel 12 volledig zal worden